

Verslag symposium

LEMON EN UITKOMSTEN WIJKTOETS

12 maart 2014

bij Boerke Mutsaers te Tilburg

Namens het bestuur van SBO heet voorzitter Gerard Klaassen alle aanwezigen van harte welkom, waaronder wethouder Roel Lauwerier, de directeuren en medewerkers van de corporaties, adviseur Arie Verheij en m.n. de huurders. Ook richt hij een woord van welkom tot de aanwezige vertegenwoordigers van de Tilburgse politieke partijen.

Het symposium is door het SBO georganiseerd in samenwerking met de projectgroep Lemon en wijktoets en wordt ook dit keer in goede banen geleid door Peter Nouwens. Verheugend is dat de opkomst wederom zeer groot is.

De boekjes met gegevens uit de wijktoets, waarin te lezen valt hoe bewoners hun wijk of buurt ervaren, worden na afloop van het symposium uitgereikt.

Hierna licht avondvoorzitter Peter Nouwens het programma toe.

Allereerst geeft wethouder Roel Lauwerier een korte toelichting op de beleidsachtergrond van de wijktoets en de Lemon-enquête.

Vervolgens licht Camiel van Esch, (beleidsmedewerker van WonenBreburg) Lemon kort toe en Bart van Dalen van de gemeente de Wijktoets.

Daarna wordt er aan de hand van stellingen gediscussieerd. Aan de discussie doen mee: SBO-adviseur Arie Verheij, wethouder Lauwerier, SBO-bestuurslid Ad van Oudheusden en de drie corporatiedirecteuren René Scherpenisse, Rob Vinke en Johan Dunnewijk.

Wethouder Roel Lauwerier wijst erop dat er door gemeente in samenwerking met corporaties en politie een nieuwe stap is gezet wat betreft werken aan prettig wonen in veilige, schone buurten door de onderzoeken van de gemeente zoals de wijkscans, te koppelen aan het Lemononderzoek, de leefbaarheidsmonitor van de partners. Eerder was er sprake van veel gegevens verzamelen op allerlei niveau, maar dit jaar is besloten om gegevens te koppelen om een gezamenlijk, integraler beeld te krijgen. Ook is op veel kleinere schaal dan voorheen ingezoomd. De uitkomsten zijn inmiddels al voorgelegd aan alle wijk- en dorpsraden met als doel samen met deze actieve bewoners een gerichte inzet te kunnen plegen. De bestaande impulsaanpak blijft wel overeind, maar waar nodig uitgebreid of aangevuld met andere actieplannen.

De wethouder bedankt het SBO voor het organiseren van dit symposium.

Hierna presenteert Camiel van Esch de uitkomsten van Lemon (die zowel onder bewoners van koop- als huurwoningen is gehouden) en presenteert Bart van Dalen de Wijktoets.

De presentaties zijn als bijlagen bij dit verslag gevoegd.

Zie voor de resultaten van Lemon ook www.lemoninternet.nl

Stelling 1, door René Scherpenisse van Tiwos:

Er is een groot verschil tussen buurten in sfeer, in mensen en de manier waarop ze met elkaar omgaan.

De ene buurt is nu eenmaal gezelliger en de andere buurt wat anoniemer en dat is goed.

Daarom moeten we de cijfers van de buurten niet vergelijken met het Tilburgse gemiddelde, want het gemiddelde wil toch eigenlijk niemand echt.

De verschillen moeten juist vergroot worden.

Toelichting: Tilburg is een echte buurtenstad, en dat is goed omdat mensen verschillend zijn. Veel mensen zouden bijvoorbeeld niet in de Vogeltjesbuurt willen wonen, maar van degenen die er wonen, wil 70% na de renovatie zeker terug. Anderen wonen graag in het centrum en nemen de overlast van horeca en evenementen voor lief. Het is goed dat er verschillende buurten zijn en belangrijk dat mensen zich thuis voelen in hun eigen buurt.

Reacties:

Een aanwezige wijst erop dat het bij Lemon om een subjectieve meting gaat en als mensen zelf aangeven dat ze niet tevreden zijn over hun buurt, dat toch niet goed is.

R. Scherpenisse is het daarmee eens. Hij wil zeker niet pleiten voor elke buurt hetzelfde, maar voor verschillende buurten omdat mensen onderling verschillen.

Een ander vraagt of er rekening is gehouden met de mening van de andere Nederlanders zoals Marokkanen, Turken en Somaliërs. Zij vinden het wellicht prettig om net als in London zo veel mogelijk bij elkaar te wonen, maar z.i. moeten we dat in Nederland niet willen.

C. van Esch geeft aan dat etniciteit niet is geregistreerd, maar wel gevraagd is hoe het contact met de burens is. Clustering van groepen mensen is niet de bedoeling.

Adviseur A. Verheij vult aan dat niet gemeten is wat mensen van andere buurten vinden; ze hebben alleen hun eigen buurt beoordeeld. Daardoor wordt zichtbaar of men daar al dan niet prettig woont. Wanneer de uitkomst negatief is, moet daar iets aan worden gedaan. De uitkomsten van de wijktoets zijn een combinatie van statistische gegevens en hoe mensen hun woonomgeving e.d. beleven.

Een bewoner van het Schotelplein geeft aan dat het Schotelplein sinds de renovatie heel slecht scoort, wat z.i. te maken heeft met de mensen die daar sindsdien zijn komen wonen.

R. Scherpenisse wijst erop dat die mensen kennelijk aan de beurt waren voor een huis.

Soms betekent het dat mensen met diverse problemen bij elkaar komen wonen. Daar kun je op voorhand als corporatie niets aan doen. Wel maatregelen nemen als er sprake is van problemen. Maar ook burens en overlastgevers zelf moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Vanuit de corporatie zijn er leefbaarheidsconsulenten en buurtbeheerders aangesteld.

Het lukt echt niet altijd om iemand aan te spreken, aldus de bewoner.

Tot slot benadrukt R. Scherpenisse dat het hem erom gaat dat er veel verschillende woonsferen zijn die door degenen die er wonen positief worden beoordeeld. Echter wanneer de beoordeling negatief uitvalt, moet er ingegrepen worden via diverse maatregelen.

Stelling 2, door wethouder Roel Lauwerier:

De extra aandacht hoeft geen extra geld te kosten.

Gerichter samen werken aan de problemen die nu scherp in beeld zijn, maakt het mogelijk meer te doen zonder dat er extra geld nodig is.

Toelichting: de aanpak hoeft niet per se te betekenen dat er meer geld op tafel gelegd moet worden, want door een gerichtere samenwerking kunnen de bestaande middelen slimmer en effectiever worden ingezet zonder dat er extra geld nodig is. Bijvoorbeeld bij veel zwerfafval daarop inzetten, of als er veel inbraken in een bepaalde buurt zijn, je als gemeente, politie en corporaties daarop richten. Dat leert de ervaring in de Abdij- en Torenbuurt.

Reacties:

Opgemerkt wordt dat je niet op voorhand kunt zeggen dat er geen extra geld nodig is, aangezien de analyse nog gemaakt moet worden.

Volgens de wethouder kan de wijktoets helpen om te bepalen waar gerichte(re) inzet nodig is. Hij wijst erop dat er al veel geld wordt ingezet.

Een andere aanwezige vraagt zich af of, wanneer het geld bij de ene wijk wordt weggehaald en ingezet in de andere, je dan niet het risico loopt dat er weer problemen ontstaan in de eerste wijk (het zgn. waterbedeffect). Er is maar een beperkte capaciteit en hoe kan gewaarborgd worden dat het elders niet (opnieuw) achteruitgaat?

Het betekent volgens de wethouder niet per se dat er dan minder geld voor die ene wijk beschikbaar is. De Kruidenbuurt ontwikkelt zich nu positief, maar in een deel van het Zand zijn er problemen. Van de aanpak in de Kruidenbuurt kan men leren wat er in het Zand moet worden gedaan. Ook kan bij een impulswijk in de aanpak bijvoorbeeld een extra straat worden meegenomen.

Er is al een basisaanpak en geld voor reguliere inzet. Soms komt daar nog geld bij ten behoeve van extra inzet. Met behulp van de wijktoets is de ontwikkeling van een wijk of buurt te zien en dat is belangrijk, omdat je dan bepaalde trends kunt zien.

Opgemerkt wordt dat de Kruidenbuurt er op vooruit is gegaan, mede door de inzet van actieve bewoners. Maar nu wordt het aantal uren voor de huismeester daar gehalveerd, omdat de helft wordt ingezet in Zorgvlied. Vrijwilligers hebben het gevoel in de steek gelaten te worden door de professionals. Niet de buurten vergeten die van onder uit het dal weer opgeklommen zijn! (Applaus vanuit de zaal.)

R. Scherpenisse bevestigt dat dankzij een gecombineerde inzet het nu beter gaat in de Kruidenbuurt, maar ook Tiwos nu met aandachts- en focuswijken werkt. Om een en ander betaalbaar te houden worden de huismeesters bijvoorbeeld deels elders ingezet. Als dat niet zou gebeuren, zou de inzet van de huismeesters leiden tot huurverhogingen.

Stelling 3: door Rob Vinke van TBV Wonen:

Bewoners bepalen voor een groot gedeelte zelf de leefbaarheid in de wijk. Daarom zullen er altijd wijken blijven die matig scoren omdat er veel probleemgroepen wonen.

Toelichting: de inzet is jarenlang geweest: 'balans in de stad' en 'ongedeelde wijken'. Dit staat de laatste jaren onder druk, omdat het streven is dat mensen langer zelfstandig thuis wonen. Maar deels betekent dat eerder zelfstandig wonen. Dat geldt vooral voor groepen mensen die vroeger intramuraal gehuisvest waren en nu in de wijken moeten gaan wonen. Hierbij valt te denken aan mensen 'met wie er iets aan de hand is', zoals ADHD, een autistestoornis of niet-aangeboren hersenletsel. Zij gaan op zoek naar goedkope woningen, net als mensen uit Midden- en Oost-Europese landen. Die verschillende leefstijlen botsen weleens met elkaar. Vooral aandacht voor deze groepen is belangrijk.

Reacties:

Iemand vindt dit een open deur. Natuurlijk moeten mensen waar iets mee aan de hand is geholpen worden, maar dat wordt steeds lastiger met een zich terugtrekkende overheid.

Opgemerkt wordt dat instellingen ook een rijtjeswoning kunnen kopen en mensen daar kunnen plaatsen.

Er is een gebrek aan een evenredige verdeling over de stad van goedkope woningen, aldus R. Vinke. Hij wijst erop dat de scheiding wonen en zorg versneld wordt doorgevoerd. Instellingen als Amarant kopen daarom geen woningen meer, maar gaan ook zo veel mogelijk huren.

Arie Verheij brengt naar voren dat bewoners lang niet altijd bepalen wie er met hen in de buurt wonen of welke huizen er staan. Bij problemen is men afhankelijk van overheid en politiek of corporatie. Problemen komen in oude buurten relatief vaker voor. M.a.w. het zijn de bewoners die de mate van leefbaarheid ervaren, maar zij kunnen daar zelf niet veel aan doen. Daarom de beperkte middelen zo goed mogelijk inzetten voor de wijk die het nodig heeft.

R. Vinke onderschrijft dit en geeft aan dat aandacht heel erg belangrijk is en hulp moet worden geboden als de diverse leefstijlen botsen.

*J. Dunnewijk merkt op dat spreiding over de stad nog niet zo gek is omdat sommige wijken het zwaarder te stellen hebben dan andere. Dit is een halfjaar geleden ook ingebracht bij de raadscommissie Vestigingsbeleid, die daar van links tot rechts niets voor voelde. Zelf zou J. Dunnewijk een ruimtelijk ordeningsbeleid toejuichen, maar er blijkt grote hardnekkigheid te zijn om de kwestie op de politieke agenda te zetten.
(Applaus vanuit de zaal.)*

Iemand anders vindt dat het m.n. gaat om meer tolerantie en betere communicatie, waarmee z.i. veel problemen voorkomen kunnen worden.

Hier wordt tegen ingebracht dat er buurten zijn waar nauwelijks voorzieningen zijn die mensen liever niet in hun achtertuin hebben, terwijl in andere - meestal de buurten waar goedkope woningen staan - veel van dergelijke voorzieningen aanwezig zijn.

Volgens de wethouder is de Kruidenbuurt een goed voorbeeld van het effect van bepaalde maatregelen. KansWonen is zo'n maatregel en die heeft effect gehad. Men zou bijvoorbeeld kunnen kijken of KansWonen ook elders moet worden ingezet en zo ja, voor hoelang dan.

De voorzitter doet de suggestie dat het nieuwe college een masterplan gaat maken waarbij dit soort voorzieningen meer over de stad verspreid worden.

De wethouder ziet wel iets in een stadsbrede commissie die beoordeelt of er sprake is van concentratie.

J. Dunnewijk betoogt dat het voorbeeld van de Kruidenbuurt zijn pleidooi voor spreiding ondersteunt. Daar kwamen veel 'mensen met een vlekje' te wonen en dat was de aanleiding voor KansWonen. Hij roept politici op na te denken over wat er gebeurt en wel een plan te maken, al hoeft dat geen masterplan te zijn.

De bewoner van het Schotelplein wijst erop dat daar iemand is weggepest, omdat er tegen hem werd samengespannen.

R. Vinke vindt dat de corporatie in zo'n geval moet ingrijpen, omdat zoiets heel ernstig is. Sommige instanties kunnen acties inzetten op de pesters. Maar er zullen altijd wijken blijven waar het minder goed gaat.

Iemand verwijst naar een Lagerhuisachtige bijeenkomst rond 2000 in het Hoge Veer over het ontstaan van zwarte scholen. Duidelijk werd dat mensen met een rugzak juist vaak in buurten komen wonen waar al veel problemen zijn. Daar moet z.i. meer rekening mee worden gehouden.

J. Dunnewijk vindt niet dat iedere buurt een etiket moet krijgen, maar in principe open moet blijven voor iedereen. Daar waar 'het water over de schoenen dreigt te lopen' zou de politiek de moed moeten hebben om, in ieder geval tijdelijk, een uitzondering te maken om op die manier de lasten beter te spreiden over de stad. Of door uitzonderlijke maatregelen te nemen zoals Skaeve Huse. Nederland moet wel een open land blijven, maar met een wat evenwichtiger spreiding van bepaalde voorzieningen over de stad.

Kruidenbuurt op slot, de voorloper van Balans in de Kruidenbuurt en KansWonen heeft goed gewerkt, maar nu hebben de problemen zich wel naar het Zand verplaatst, aldus een van de aanwezigen.

C. van Esch geeft aan dat dit niet uit de cijfers blijkt zodat niet duidelijk is of dit klopt. Het is wel iets om naar te kijken in het wijkplan.

Een mevrouw zegt al 43 jaar in het Zand te wonen. Ze heeft de Kruidenbuurt vooruit zien gaan en het Zand achteruit en spreekt de hoop uit dat het Zand nu weer wordt 'opgekrikt' door de maatregelen. Over twee weken is er een wijkshow en dan kunnen bewoners alles ook nog eens onder de aandacht brengen.

Stelling 4, door Johan Dunnewijk van WonenBreburch:

Mijn € 100.000,- gaat naar leefbaarheid en sociale stijging:

- ***meer huismeesters, meer veiligheid;***
- ***meer activiteiten om onderling contact in de buurt te stimuleren;***
- ***meer projecten om mensen te begeleiden naar werk of andere dagbesteding.***

Of

Mijn € 100.000,- gaat naar vastgoed:

- ***Meer energiemaatregelen in de woning (zonnecollector; isolatie, etc.);***
- ***Betere badkamers en keukens.***

Toelichting: Al een aantal jaren geven mensen - ook in Tilburg - hun woning een hoger cijfer (7,4) dan hun woonomgeving (6.6.) Corporaties hebben niet alleen de taak om woningen te onderhouden, maar om daarnaast zorg te dragen voor de leefbaarheid en die waar nodig te verbeteren, bijvoorbeeld door de inzet van huismeesters. Dit is wettelijk vastgelegd.

Minister Stef Blok van Wonen heeft een zgn. novelle uitgebracht waarin staat dat corporaties zich weer meer moeten bezighouden met woningen. Omdat de corporaties zoals bekend tengevolge van de verhuurdersheffing en het mismanagement van enkele collega's 15 tot 20% moeten bezuinigen, moeten ze scherpere keuzes maken dan voorheen.

J. Dunnewijk speelt de vraag door aan de zaal en vraagt waarvoor men zou kiezen: geld voor leefbaarheid en sociale stijging? Of voor maatregelen in de woning?

Een minderheid kiest voor leefbaarheid en een kleine meerderheid voor verbeteringen aan het vastgoed.

Argument voor leefbaarheid: een mooie woning in een onveilig omgeving is ook niet fijn.

Argument ten gunste van het vastgoed: in een mooie woning heb je minder last van een minder goede omgeving.

Reacties:

Een van de aanwezigen brengt naar voren dat corporaties leefbaarheid m.n. de politiek moeten opnemen, want dat is in zijn ogen een taak voor de partners. Corporaties dienen voor goede woningen te zorgen en daar horen huismeesters in ieder geval bij.

Iemand anders geeft aan dat haar bewonerscommissie wel allerlei dingen organiseert voor huurders, maar er nauwelijks iemand op af komt.

Anderen geven aan dat er wel contacten in de buurt zijn, maar huismeesters toch erg belangrijk blijven.

Een van de aanwezigen doet het voorstel om in 2014 de 100.000 euro aan leefbaarheid te besteden en in 2015 aan woningen.

Gevraagd wordt of die 100.000 euro voor nieuwe keukens e.d. wellicht wordt doorberekend in de huur...

Waarmee de corporaties een sigaar uit eigen doos krijgen, aldus voorzitter Peter Nouwens.

J. Dunnewijk doet nog de suggestie dat bewoners weer zelf het trappenhuis schilderen of poetsen zoals vroeger in de portiekflat waar hij is opgegroeid.

Dit leidt niet tot enthousiaste reacties.

Iemand informeert of er in die tijd ook al Skaeve Huse waren...

Tot slot bedankt avondvoorzitter Peter Nouwens alle inleiders en wijst hij nog op de boekjes met de resultaten van de wijktoets per buurt of wijk, die belangstellenden kunnen meenemen. Hierna sluit hij de bijeenkomst.

Tilburg, 21 maart 2014
Verslag: Spronk Management Support